

Kindermishandeling zien en samen aanpakken

De verbeterde meldcode in de ondersteuningsroute
van het voortgezet onderwijs

Introductie

Docenten en mentoren in het voortgezet onderwijs zien en horen veel van leerlingen. Zij pikken diverse signalen op; ook signalen die hen het gevoel geven dat een leerling thuis onveilig is en die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling. In iedere klas van 30 leerlingen heeft gemiddeld één leerling te maken met kindermishandeling, zo blijkt uit landelijke cijfers. Daarom kan het eigenlijk niet anders, dan dat docenten / mentoren op meerdere momenten in hun loopbaan een leerling treffen die slachtoffer is. De urgentie om kindermishandeling op school te signaleren en aan te pakken is daarmee hoog. De meldcode kan daarbij helpen.

De school is belangrijk

School is voor veel jongeren die thuis te maken hebben met kindermishandeling of huiselijk geweld een plek waar ze zich wél veilig voelen. Een plaats waar zij plezier kunnen hebben en positieve relaties met anderen kunnen aangaan. De school kan een belangrijke rol spelen bij het weerbaarder maken van leerlingen en hen kennis meegeven over wat je kunt doen als je iemand kent die mishandeld wordt of als je zelf slachtoffer bent van kindermishandeling. Sommige jongeren nemen op school iemand in vertrouwen en vertellen hun verhaal, waarmee een last van hen afvalt en ze er minder alleen voor staan. Alertheid en oprechte interesse verlagen voor jongeren de drempel om te praten over wat hen overkomt. De school is ook een plaats waar personen aanwezig zijn die iets kunnen doen om de mishandeling te signaleren en te stoppen. Scholen, docenten en mentoren hebben hierin een taak. De meldcode (zie figuur 1) en een goede ondersteuningsroute op school zijn belangrijke instrumenten om hier zorgvuldig mee om te gaan.

Figuur 1. De vernieuwde meldcode

Wat is kindermishandeling?

Kindermishandeling is elke vorm van bejegening die voor een kind bedreigend of gewelddadig is. Dat kan fysieke mishandeling zijn, maar ook emotionele mishandeling. Ook seksueel misbruik, verwaarlozing en getuige zijn van huiselijk geweld zijn vormen van kindermishandeling. In deze brochure gaat het met name om geweld in de huiselijke kring, door bijvoorbeeld de ouders, opvoeders, familieleden of kennissen.

Mishandeling hoeft niet met opzet te gebeuren. Het kan ook een uiting van machteloosheid zijn. Als ouders of verzorgers de zorg niet meer aankunnen, kan hun gedrag ontsporen, met mishandeling tot gevolg. Kindermishandeling kan ernstige gevolgen hebben voor jeugdigen, zowel op de korte als de lange termijn. Daarom is het zo belangrijk dat scholen kindermishandeling actief signaleren en (met hun partners in de zorg) proberen te stoppen.

In het onderwijs bestaat er naast de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling ook een meld- en aangifteplicht bij seksueel geweld en seksuele intimidatie binnen het onderwijs. Deze wet verplicht scholen tot het zorgvuldig omgaan met een (vermoeden van) strafbare feiten en het melden daarvan.

Een vakkundige samenwerking: je doet het niet alleen

Signalen van kindermishandeling worden niet altijd gezien of aangepakt. Docenten of mentoren aarzelen soms om (vermoedens van) huiselijk geweld of kindermishandeling ter sprake te brengen, of zij zien signalen over het hoofd. Soms vermoeden zij wel dat er iets aan de hand is, maar weten zij niet wat ze daarmee aan moeten. Er kunnen allerlei belemmeringen of weerstanden een rol spelen die alert signaleren in de weg staan. Ook het ontbreken van een goed functionerende ondersteuningsroute of gebrekkige samenwerking met jeugdhulp kan een oorzaak zijn van het missen of niet opvolgen van signalen.

Voor docenten en mentoren geldt de professionele norm alert te zijn op signalen van kindermishandeling en daar iets mee te doen. De meldcode is bedoeld als houvast en als instrument om samen stappen te zetten en beslissingen te nemen. Dit doet een docent of mentor niet alleen; de zorgcoördinator, aandachtfunctionaris kindermishandeling of een mogelijke andere deskundige in de school helpt bij de te doorlopen stappen. Zo kan een mentor het gesprek met ouders bijvoorbeeld samen met één van bovengenoemde collega's voeren. Ook collega's van buiten de school, van Veilig Thuis en uit de jeugdhulp, kunnen de school daarbij steunen.

De verbeterde meldcode en het afwegingskader voor het onderwijs

Om onderwijsprofessionals die werken met jongeren houvast te geven bij vermoedens van kindermishandeling en huiselijk geweld zijn zij verplicht om de meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling te gebruiken. Doel daarvan is om kindermishandeling tijdig te signaleren en zo snel mogelijk te helpen stoppen.

Aanscherping van de meldcode

Vanaf 1 januari 2019 is de meldcode verbeterd en aangescherpt. Het doel van de aanscherping is dat slachtoffers eerder en beter in beeld komen én blijven bij Veilig Thuis. Scholen kunnen Veilig Thuis nog steeds om collegiaal advies vragen. De school hanteert nu een afwegingskader om te bepalen of er sprake is van acute of structurele onveiligheid. In die gevallen of wanneer het kind zelf aangeeft slachtoffer te zijn doet de school een melding bij Veilig Thuis. Dit doen zij ook als er ook hulp in het gezin wordt ingezet. In de oude meldcode meldden professionals alleen als zij zelf inschatten dat het noodzakelijk was. Hierdoor werden signalen soms gemist en was er weinig uitwisseling van informatie van professionals die met dezelfde gezinnen werken. Een individuele professional heeft vaak zelf niet de mogelijkheid vast te stellen of het geweld daadwerkelijk gestopt is: zij/hij is kort betrokken bij een gezin of ziet slechts een deel van de gezinssituatie. Veilig Thuis brengt signalen over een langere periode en uit verschillende bronnen bijeen. Op deze manier kan Veilig Thuis beter monitoren of de veiligheid in het gezin op lange termijn verbetert.

Afwegingskader voor het onderwijs

Aansluitend bij de aangescherpte meldcode bepalen professionals in het onderwijs via een afwegingskader, dat voor het hele onderwijsveld is vastgesteld, of een melding bij Veilig Thuis noodzakelijk is en of hulp bieden (ook) mogelijk is.

1. Vermoeden wegen

Ik heb de stappen 1 t/m 3 van de Meldcode doorlopen en

- A.** op basis van deze doorlopen stappen is er geen actie nodig: dossier vastleggen en sluiten.
- B.** ik heb een sterk vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling

Het bevoegd gezag van mijn school is op de hoogte (in geval het vermoeden door schoolmedewerker wordt geconstateerd). Ga verder naar afweging 2.

2. Veiligheid

Op basis van de stappen 1 t/m 4 van de Meldcode schatten wij als school (functionarissen en bevoegd gezag)/ leerplicht in dat er sprake is van acute en/of structurele onveiligheid:

- A. Nee** > ga verder naar afweging 3.
- B. JA of twijfel** > direct (telefonisch) (anoniem) melding doen bij Veilig Thuis. De afwegingen hierna worden met Veilig Thuis doorlopen.

3. Hulp

Ben ik, of iemand anders in mijn school of een ketenpartner, als leerplichtambtenaar in staat om effectieve hulp te bieden of te organiseren en kan de dreiging voor mogelijk huiselijk geweld of kindermishandeling afgewend worden?

- A. Nee** > melden bij Veilig Thuis, die binnen 5 werkdagen een besluit neemt en terugkoppelt naar de melder.
- B. JA** > ga verder met afweging 4.

4. Hulp

Aanvaarden de betrokkenen de hulp zoals in afweging 3 is georganiseerd en zijn zij bereid zich actief in te zetten?

A. Nee > melden bij Veilig Thuis.

B. JA > hulp in gang zetten, termijn afspreken waarop effect meetbaar of merkbaar moet zijn.

Zo concreet mogelijk maken en documenteren. Spreek af wie welke rol heeft en benoem casemanager. Spreek af welke taken alle betrokkenen en specifiek de casemanager heeft, zodat de verwachtingen voor iedereen helder zijn. Leg vast, voer uit en ga verder met afweging 5.

5. Resultaat

Leidt de hulp binnen de afgesproken termijn tot de afgesproken resultaten ten aanzien van de veiligheid, het welzijn en/of het herstel van de direct betrokkenen?

A. Nee > melden bij Veilig Thuis.

B. JA > hulp afsluiten met vastgelegde afspraken over het monitoren van de veiligheid van alle betrokkenen.

TIPS:

- In alle gevallen waarin vermoedens bestaan van acute of structurele onveiligheid moet een melding worden gedaan bij Veilig Thuis (ook als hulp is ingezet). Dit is een professionele norm en daarmee noodzakelijk.
- Er is een afwegingskader ontwikkeld om de weg in stap 4 en 5 te ondersteunen.
- In stap 5 moet een inschatting gemaakt worden of de hulp doeltreffend zal zijn om de onveiligheid te stoppen.

Stappen in de meldcode

Stap 1: Signalen in kaart brengen

Stap 2: Overleg met een collega en raadpleeg eventueel Veilig Thuis

Stap 3: Gesprek met de cliënt - leerling en/of ouder(s)

Stap 4: Wegen van huiselijk geweld / kindermishandeling (met Afwegingskader);

- a. Heb ik vermoeden van huiselijke geweld / kindermishandeling?
- b. Vermoed ik acute of structurele onveiligheid?
Benut hierbij de 5 afwegingsvragen

Stap 5: Neem twee beslissingen;

- a. Is melden noodzakelijk?
- b. Is hulp verlenen of organiseren (ook) mogelijk?

De ondersteuningsroute van scholen

Stap 1: Observeren, signaleren en begeleiden

Leerkracht begeleidt en observeert de leerling en signaleert belemmeringen in de ontwikkeling. Past zo nodig aanpak in de klas aan.

Bespreken met ouders/leerling

Stap 2: Collegiale consultatie

Leerkracht overlegt met collega's, intern begeleider of directeur; nagaan of zij dezelfde signalen en gedragingen waarnemen of meer informatie hebben. Eventueel in- en/of externe deskundigen raadplegen, zoals jeugdarts, schoolmaatschappelijk werker of Veilig Thuis.

Bespreken met ouders/leerling

Stap 3: Multidisciplinair overleg

Professionals van school en jeugdhulp wegen de aard en ernst van signalen en schatten de risico's en ondersteuningsbehoeften in. Op grond van deze taxatie wordt een aanpak vastgesteld. Zo nodig worden aanvragen voor (integrale) arrangementen op school en thuis voorbereid.

Bespreken met ouders/leerling

Stap 4: Uitvoering acties

Uitvoeren van afgesproken acties, zoals nader onderzoek, ondersteuning op school en hulp voor leerling, ouders en leerkracht of melden bij Veilig Thuis.

Bespreken met ouders/leerling

Stap 5: Volgen en evalueren

Volgen van ontwikkeling kind en gezin, evalueren van gekozen aanpak en interventies, zo nodig bijstellen. Signaleren van eventuele knelpunten ten behoeve van beleidsadviezen.

De meldcode in de ondersteuningsroute van de school

De ondersteuningsstructuur in het voortgezet onderwijs kent verschillende functionarissen die achtereenvolgens (en soms tegelijkertijd) actief zijn wanneer de problematiek van leerlingen gezien zwaarte en complexiteit daarom vraagt. Kenmerken van de ondersteuningsstructuur in het voortgezet onderwijs zijn:

- Mentoren zijn de spil van de begeleiding binnen de school en eerste aanspreekpunt voor leerlingen, ouders en collega's;
- Zorgcoördinatoren, trajectbegeleiders, schoolmaatschappelijk werkers, schoolpsychologen / (ortho)pedagogen, vertrouwenspersonen en aandachtfunctionarissen Kindermishandeling bieden aanvullende, meer specifieke, vormen van begeleiding;
- Het interne ondersteuningsteam (vaak samengesteld uit zorgcoördinator, teamleider, schoolmaatschappelijk werker of wijkteammedewerker, eventueel een gedragswetenschapper) zorgt voor 'smalle' weging en afstemming over signalen en de bijbehorende aanpak;
- Het uitgebreide multidisciplinaire overleg (mdo / zat) zorgt voor 'brede' multidisciplinaire weging en afstemming ten aanzien van signalen en aanpak.

Voor weging en hulpverlening bij kindermishandeling en huiselijk geweld of het melden aan het Meldpunt Veilig Thuis is het multidisciplinaire overleg de aangewezen plek. Hier kunnen de signalen van de school gedeeld worden met de zorgpartners om tot een afgewogen aanpak te komen.

De stappen van de meldcode passen in de bestaande ondersteuningsroutes op vo-scholen. In die routes zijn overleg met jongeren, ouders, collega's, experts en externe partners uit de jeugdhulp ingebouwd. Dit kunt u zien in het onderstaande schema. Het volgen van de ondersteuningsroute betekent niet dat altijd alle stappen, in deze volgorde, gezet zullen worden. Wanneer er vermoedens zijn van ernstig, acuut of structureel geweld moet onmiddellijk gemeld worden bij Veilig Thuis. Veilig Thuis kan dan meedenken over vervolgstappen in de school en met de jeugdhulppartners van de school. De verbeterde meldcode vraagt om professioneel handelen van docenten, mentoren en zorgcoördinatoren, conform de professionele normen en het afwegingskader.

Zorg voor verslaglegging van genomen stappen en acties en gebeurtenissen en feiten. Leg signalen vast, evenals (de uitkomsten van) gesprekken die over signalen zijn gevoerd, de genomen stappen en de besluiten. Deze informatie is nodig wanneer men besluit tot een melding bij Veilig Thuis.

Toelichting bij de stappen van de meldcode

Stap 1: Signalen in kaart brengen

Een belangrijk onderdeel van de beroepshouding van docenten, mentoren en zorgcoördinatoren is het signaleren van belemmeringen in de ontwikkeling van een leerling en dit met de jongeren en/of ouders bespreken. Dit kunnen signalen bij de jongere zijn, maar ook bij de ouders. Het is een misvatting dat als er geen signalen bij het kind zijn, er niets aan de hand is.

In het voortgezet onderwijs is er veel minder continuïteit in het contact tussen leerling en mentor/docent, in vergelijking met het primair onderwijs. En zeker ook zijn de contacten met ouders veel minder. Het kost daarom vaak meer tijd en inspanning om adequaat te signaleren. Systematische leerling-besprekingen zijn daarom een goede basis om alle signalen van docenten/mentoren en externe partners over leerlingen en ouders te ordenen en te bespreken.

Vaak begint signaleren met een 'niet pluis' gevoel. Dan is niet meteen duidelijk wat de achterliggende oorzaak is van de signalen. Veel signalen kunnen wijzen op kindermishandeling, maar ook te maken hebben met iets anders. Om de signalen beter te kunnen beoordelen is het belangrijk om ze te delen, zodat de aanpak zorgvuldig is en de docent/mentor er niet alleen voor staat.

Stap 2: Overleg met een collega en raadpleeg eventueel Veilig Thuis

De docent bespreekt de waargenomen signalen in eerste instantie met de mentor, of een andere docent, de mentor van het vorige leerjaar van de leerling of de mentor van broers/zussen. Ook andere interne zorgfunctionarissen, zoals de orthopedagoog of schoolmaatschappelijk werker kunnen een rol spelen. De school kan ook de jeugdarts of de contactpersoon van het wijkteam/CJG consulteren. In veel scholen is al een aandachtfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling aangesteld. De vernieuwde meldcode adviseert met klem om zo'n functionaris aan te stellen. De zorgcoördinator of aandachtfunctionaris kan bij vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling ook (anoniem) advies vragen bij Veilig Thuis.

Vanuit het interne ondersteuningsoverleg, waar men de signalen van docenten en mentoren bespreekt, kan schoolinterne ondersteuning ingezet worden. Binnen dit overleg besluit men eventueel het Meldpunt Veilig Thuis te consulteren over de vastgestelde zorgen of een melding te doen. Ook weegt men hier af of voor een casusbespreking in het brede multidisciplinaire overleg gewenst is. Hiertoe besluit men als de problematiek dermate complex is dat de multidisciplinaire kijk en eventueel de interventies van externe partners gewenst zijn. Het betrekken van leerling en ouders bij de zorgen en de terugkoppeling naar degenen die het signaal inbrachten, zijn aandachtspunten bij de bespreking in het intern en multidisciplinair ondersteuningsoverleg.

Stap 3: Gesprek met de cliënt

In het voortgezet onderwijs is de 'cliënt', naast de leerling meestal ook nog de ouder(s). Scholen hebben vanuit hun onderwijstaak de opdracht om met ouders te spreken over de ontwikkeling van hun kind. Als de school vermoedens heeft van belemmeringen in die ontwikkeling, ook als die in de thuissituatie liggen, wordt dat met ouders besproken. Scholen blijven ook gedurende het gehele traject zo veel mogelijk in gesprek met de jongere en de ouders. Om die reden komt 'in gesprek met ouders/leerling' in het schema bij elke stap die gezet wordt weer terug. Dat gesprek met leerling en/of ouders kan door de mentor voorbereid en gevoerd worden, maar ook door of samen met de zorgcoördinator, aandachtfunctionaris, jeugdarts of schoolmaatschappelijk werker.

Stap 4: Wegen van huiselijk geweld / kindermishandeling

Om het risico op kindermishandeling en de aard en ernst daarvan in te schatten worden de signalen van de docent/mentor, het bij collega's ingewonnen advies en de informatie uit het gesprek met de leerling/ouders besproken in de interne leerlingbespreking. Het 'brede' multidisciplinaire overleg van de school kan ingeschakeld worden wanneer de signalen onduidelijk zijn en wanneer de kennis van anderen benut moet worden om een goede weging te maken. Daaraan nemen ook jeugdhulppartners van de school deel, zoals de jeugdarts, orthopedagoog, schoolmaatschappelijk werker of contactpersoon van het wijkteam/CJG. Leerling en/of ouders kunnen daarbij, indien mogelijk, ook aanwezig zijn. Daar kunnen de aard en de ernst van de signalen en de risico's voor de jongere gezamenlijk afgewogen worden. De expertise en dossierinformatie van de school en de jeugdhulp kan daar gebundeld en optimaal benut worden.

Stap 5: Beslissen: melden bij Veilig Thuis en (ook) hulp organiseren

Als er na stap 1 t/m 4 nog steeds vermoedens bestaan van huiselijk geweld of kindermishandeling neemt de school achtereenvolgens twee beslissingen, met behulp van het nieuwe afwegingskader:

1. Is melden bij Veilig Thuis noodzakelijk? En:
2. Is hulpverlening (ook) mogelijk?

Bij vermoedens van acuut of structureel geweld is het noodzakelijk dat de school een melding doet bij Veilig Thuis. Besloten moet worden wie de melding doet. Dat kan de mentor zelf zijn, maar vaker is dat de zorgcoördinator, aandachtfunctionaris of schoolleider. Het bevoegd gezag (bestuur en directie) van de school moet altijd op de hoogte zijn als een melding wordt gedaan bij Veilig Thuis. Wanneer het multidisciplinair overleg is ingeschakeld kunnen die beslissingen daar genomen worden. Aangeraden

wordt om Veilig Thuis daarvoor uit te nodigen. Maar ook de jeugdarts of schoolmaatschappelijk werker kan ondersteuning bieden. Vervolgens wordt beoordeeld of hulp bieden mogelijk is. Dan wordt een afgestemde aanpak vastgesteld, gericht op de veiligheid van de jongere. Besproken wordt welke ondersteuning er op school nodig is voor het kind, welke handelingsadviezen er zijn voor de docenten en welke hulp geboden kan worden aan de jongere en/of de ouders. Bij een melding wordt met Veilig Thuis besproken wat de school en de jeugdhulp kunnen doen om de leerling en andere gezinsleden tegen het risico op kindermishandeling te beschermen.

TIP:

Handelen volgens de stappen van de meldcode vraagt zorgvuldigheid en transparantie richting ouders. Toch komt het voor dat ouders, ondanks open en eerlijke gespreksvoering, zich niet in de zorgen herkennen of de zorgen van de school niet delen. Zij geven geen toestemming om informatie te delen of een melding te doen bij Veilig Thuis. Het meldrecht van de Wet Meldcode gaat dan altijd vóór de AVG. Dat betekent dat ook zonder instemming van ouders gemeld kan worden.

Volgen en evalueren

Voor kindermishandeling bestaat geen quick-fix. Vaak gaat het om gezinnen met complexe problemen en hardnekkige patronen. Verandering kost (veel) tijd en gaat met vallen en opstaan. Als de hulp eenmaal op gang is gekomen, wil dat dus niet per se zeggen dat de situatie snel (en blijvend) verbetert. De school kan de jongere ondersteunen bij het versterken van de beschermende factoren. Daarbij kunnen goede handelingsadviezen uit de hulpverlening of Veilig Thuis een waardevolle bijdrage leveren. De school is immers bij uitstek de organisatie die het kind (en vaak ook de ouders) goed kan volgen en kan zien of de ingezette hulp effect heeft. De school kan hierover contact houden met de contactpersoon van het wijkteam/CJG en/of Veilig Thuis en de aanpak en voortgang evalueren in het multidisciplinair overleg.

Professionalisering en samenwerking met externe jeugdhulppartners

Schoolbesturen zijn verplicht om hun personeel scholing te bieden, waarmee zij voldoende zijn toegerust om te kunnen werken met de meldcode. Met de (verbeterde) meldcode, het afwegingskader en de bestaande ondersteuningsroute van de school hebben docenten en mentoren houvast bij de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Er is echter een aantal punten dat op veel scholen nadere aandacht verdient om kindermishandeling succesvol aan te kunnen pakken.

Dat zijn vooral de volgende aandachtspunten: signaleren en dan handelen, praten met de jongere en met de ouder(s) en samenwerken met Veilig Thuis rond kindermishandeling en huiselijk geweld. Juist op deze thema's kunnen scholen ondersteuning krijgen van verschillende partners in de jeugdhulp. Die partners kunnen onder meer trainingen geven over signalering, praten met jongeren of praten met ouders. Zij kunnen meedenken bij het wegen van de signalen en hun eigen dossierinformatie toevoegen. Moeilijke gesprekken met ouders kunnen zij samen met de school voorbereiden of ook deelnemen aan het gesprek. Maar vooral kunnen zij meedenken met de school en de ouder(s) over het inzetten van ondersteuning of hulp.

Over deze aandachtspunten vindt u meer informatie op:

<https://www.nji.nl/nl/Kennis/Dossier/Kindermishandeling>

Meer informatie

- Het basismodel van de meldcode is te vinden op: www.meldcode.nl
- Het afwegingskader voor het onderwijs bij de meldcode is te vinden op <https://www.huiselijkgeweld.nl/interventies/hulpverlening/afwegingskader-meldcode-onderwijs-en-leerplicht>
- Video en informatie over het nieuwe afwegingskader: www.meldcode.nl
- Praktijkboek over praten met kinderen over kindermishandeling: <https://academiepratenmetkinderen.nl/praktijkboek-praten-met-kinderen-over-kindermishandeling/>

Tips voor scholing

- Online cursussen over signaleren en de meldcode voor het primair – en voortgezet onderwijs: <https://www.augeo.nl/nl-nl/lidmaatschappen/onderwijs>
- Trainingsmodule werken met de meldcode in het onderwijs: <https://nvs-nvl.nl/academie/meldcode/>
- Voor het vinden van trainers zie: <https://www.trainershuiselijkgeweld.nl/>
- Trainingen voor aandachtfunctionarissen huiselijk geweld en kindermishandeling: <https://lvak.nl/trainingen/>

Colofon

© 2019 Nederlands Jeugdinstituut

Alle informatie uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden. Graag de bron vermelden.

Auteur Marij Bosdriesz, Mirella van den Burg en Charlotte Dopper

Fotografie Martine Hoving, Shutterstock (cover)

Vormgeving Punt Grafisch Ontwerp

Spiekkaart

Wat te doen bij (eerste) signalen in uiteenlopende situaties?

Hoe handel je als je een (vaag) 'niet pluisgevoel' hebt, bijvoorbeeld bij het gedrag, de leerprestaties of verzuim van een leerling. Of bij zorgelijk gedrag van ouders?

Knoop een gesprek aan met de leerling (en ouders). Peil hoe het gaat, bespreek je eigen zorgen. Misschien heeft de leerling (of de ouder) er een logische verklaring voor. Observeer de leerling en verzamel extra informatie en signalen over de leerling (en ouders). Vraag collega's of zij die signalen ook zien of wat hen opvalt.

Hoe handel je als je signalen van derden krijgt, zoals een medeleerling, een bezorgde andere ouder of een collega?

Bedank hen voor de informatie. Vraag door: Wat is er waar en wanneer en door wie waargenomen? Hoe komt de persoon aan deze informatie? Heeft hij/zij dit besproken met de leerling/ouder en zo ja wat was de reactie? Weten meer mensen hiervan? Kijk of je informatie kunt checken bij anderen. Maak een inschatting of deze leerling jouw hulp nodig heeft en (samen) handelen (volgens de Meldcode) nodig is. Arrangeer een gesprekje met de leerling (en ouders).

Hoe handel je als je signalen van externe partners krijgt, zoals jeugdzorg, schoolmaatschappelijk werk of wijkteam?

Dit kan alleen als de leerling en/of ouders daarmee hebben ingestemd. Bespreek hoe je de ouders/leerling erbij betreft. Deel/ontvang alleen informatie die relevant is voor de ontwikkeling van de leerling. Adviseer de professional in gesprek te gaan met de ouder/leerling en handel samen volgens de Meldcode.

Hoe handel je als de leerling zelf informatie deelt?

Neem de leerling serieus. Herhaal in eigen woorden wat de leerling zegt. Vat samen en vraag (gedoseerd) door. Benoem de emoties van de leerling en probeer je in te leven. Geef aan wat je kunt doen. Bijvoorbeeld dat hij/zij altijd mag binnen lopen of (anoniem) advies inwinnen bij derden (zoals intern begeleider of wijkteam). Maak afspraken met de leerling over hoe nu verder. Als de leerling vertelt dat er thuis geweld plaatsvindt, meld je dat bij Veilig Thuis en bespreek je welke vervolgstappen je kunt nemen.

Houd hier in alle situaties rekening mee

Leg signalen vast in het leerlingvolgsysteem in termen van concrete waarnemingen en gedrag. Zorg voor een 'sparring partner', bijvoorbeeld een collega, ib'er of aandachtsfunctionaris Huiselijk geweld en kindermishandeling. Hoe de informatie ook bij je komt, het is altijd aanleiding voor een gesprek met de leerling (en/of de ouders). Laat het interpreteren van signalen of de psychische ontwikkeling van de leerling over aan experts uit de jeugdhulp. Is er sprake van acute of structurele onveiligheid, of is hulp organiseren niet mogelijk, dan is melden bij Veilig Thuis noodzakelijk. Beoordeel dat niet alleen, maar samen met je 'sparring partner'.